

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

Ideiglenes intézkedés a családjogi perekben

szerző: dr. Oláh Anita

2016.március hó 23.

Szentendre

I. Az ideiglenes intézkedés jogszabályi háttere

Az ideiglenes intézkedésről a polgári eljárásról szóló 1952.évi.III.tv. (továbbiakban Pp.) 156.§-a rendelkezik.

A Pp.156.§ (1) bekezdés alapján: „(1) A bíróság kérelemre ideiglenes intézkedéssel elrendelheti a kereseti kérelemben (vizontkeresetben), illetve az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben foglaltak teljesítését, ha ez közvetlenül fenyegető kár elhárítása vagy a jogvitára okot adó állapot változatlan fenntartása, illetve a kérelmező különös méltánylást érdemlő jogvédelme érdekében szükséges, és az intézkedéssel okozott hátrány nem haladja meg az intézkedéssel elérhető előnyöket. A bíróság az ideiglenes intézkedés elrendelését biztosítékadáshoz kötheti. A kérelmet megalapozó tényeket valószínűsíteni kell.”

A törvény ezen paragrafusa a kérelemre történő döntésre tartalmaz rendelkezéseit, annak feltételeit határozza meg.

A Pp. 287.§-a a hivatalbóli döntés eseteit tartalmazza a házasság felbontása iránti perekben azzal, hogy a családjogi perekben is lehetőség van a kérelemre történő döntéshozatalnak.

A Pp.287.§-a alapján. „A bíróság a házassági perben a tárgyalás elhalasztása esetében a szükségeshez képest hivatalból is határoz ideiglenesen

a) a kiskorú gyermek tartása és tartózkodási helyének valamelyik szülőnél vagy harmadik személynél történő kijelölése,

b) a szülői felügyeleti jogok bővítése vagy korlátozása,

c) a szülő és gyermek közötti kapcsolattartás, illetve

d) a házastársak lakáshasználatának

kérdésében.”

2014. március 15-ét (az új Ptk. hatálybalépését) megelőzően az 1952.évi.IV.tv. (Csjt.), mint anyagi jogszabály 72/A.§ (4) bekezdése is szabályozta a gyermek elhelyezése körében az ideiglenes intézkedésről szóló döntés jogszabályi lehetőségét.

A 2013.évi.V.tv. (új. Ptk.) negyedik könyve (Csjk.), mint anyagi jogszabály nem tartalmaz külön rendelkezést az ideiglenes intézkedésről.

II. A kérelem előterjesztésének határideje

A Pp.156.§ (2) bekezdés első mondata alapján. „(2) Az ideiglenes intézkedés iránti kérelem a keresetlevél benyújtása előtt nem terjeszthető elő. Az ideiglenes intézkedésről a bíróság az első tárgyalás kitűzését megelőzően is dönthet.”

Az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet peres eljárásban, legkorábban a keresetlevél benyújtásával egyidejűleg lehet előterjeszteni, mindebből az következik, hogy a kereseti kérelem benyújtása előtt kizárólag csak ideiglenes intézkedés iránti kérelem előterjesztésének és nem peres eljárásban ilyen kérelem előterjesztésének nincs helye.¹

A kérelem az eljárás során bármikor előterjeszthető. A felek általában az elsőfokú tárgyalás berekesztéséig élnek ezzel a lehetőséggel, ugyanakkor jogszabályi akadálya nincs annak, hogy az elsőfokú ítélet meghozatalát követően a fellebbezéssel egyidejűleg terjesszenek elő ilyen kérelmet, ha az azt megalapozó tények az elsőfokú ítélet meghozatalát követően keletkeztek.²

Pusztán azonban azon az alapon, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének (korábban gyermekelhelyezésre) jelenleg szülői felügyelet gyakorlására vonatkozó rendelkezése nem előzetesen végrehajtható, ideiglenes intézkedés előterjesztésének a fellebbezéssel egyidejűleg egyéb jogszabályi feltételek hiányában nincs helye.³

Ugyanakkor nincs akadálya, hogy a házasság felbontása iránti per szünetelésének ideje alatt kerüljön sor ideiglenes intézkedésről szóló végzés meghozatalára, amennyiben annak törvényi feltételei fennállnak.⁴

---

¹ Komplex Jogtár, Pp. Nagy Kommentár 156.§-ához fűzött magyarázat.

² BH.2013.345.

³ Bíróság előtt folyamatban volt peres eljárásban

⁴ BH.1982.97.

III. Kérelem benyújtásának tartalmi elemei, a hivatalbóli döntés eltérő szabályai, problémák hiányosságok a benyújtott kérelmekben.

A családjogi perekben is érvényesül az az általános szabály, hogy a kereseti kérelemben és viszontkereseti kérelemben foglaltakról lehet ideiglenes intézkedéssel dönteni. Csak tárgyalás kitűzésére alkalmas kereseti kérelem esetén van lehetőség az ideiglenes intézkedés iránti kérelem érdemi vizsgálatára.

Amennyiben a keresetlevelet jogi képviselő nyújtotta be és az hiányos, az a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítását vonja maga után (Pp.124.§ (2) bekezdés, a Pp.130.-§ (1) bekezdése), míg a jogi képviselő nélkül eljáró fél esetén hiánypótlási felhívásnak van helye (Pp.95.§ (2) bekezdés).A peres felek által benyújtott kérelmek a szülői felügyelet kizárólagos gyakorlására, gyermektartásdíj összegének megállapítására, kapcsolattartás szabályozására, házastársi tartásdíj megállapítására, utolsó közös lakás kizárólagos használatára vonatkoznak.

A Pp.287.§-a alapján történő hivatalbóli döntés a kiskorú gyermek tartózkodási helyének valamelyik szülőnél, vagy harmadik személynél történő kijelölését, a kiskorú gyermek tartását, szülői felügyeleti jogok bővítését vagy korlátozását, a szülő és gyermek közötti kapcsolattartást és a lakáshasználat kérdését sorolja fel.

A gyermek tartózkodási helyének kijelölése nem azonos a kizárólagos szülői felügyeleti jog gyakorlásával, az a szülői felügyeletnek csak egy eleme, mivel a Ptk.4:146.§ (2) bekezdése tartalmazza a szülői felügyeleti jog tartalmát.

A Ptk.4:146.§ (2) bekezdése értelmében: „(2) A szülői felügyelet a kiskorú gyermek neve meghatározásának, gondozásának, nevelésének, tartózkodási helye meghatározásának, vagyona kezelésének, törvényes képviselőjének jogát és kötelességét, a gyámnevezésnek és a gyámságból való kizárásnak a jogát foglalja magában.”

A kérelemre történő döntésnél a kérelmező félnek az általa előadott tényeket valószínűsítania kell,

ami nem azonos a tényelődások bizonyításával.

A bíróságnak a családjogi perekben mindig a kiskorú gyermek érdekét szem előtt tartva, az ő érdekében kell döntését meghoznia, amennyiben közvetlenül fenyegető kár elhárítása érdekében azonnali intézkedésre van szükség, azt kérelemre és hivatalból is ideiglenes intézkedésről szóló végzésével megteheti.

A gyakorlatban többször problémát jelent az, hogy mi minősül a tények valószínűsítésének és azonnali intézkedést igénylő körülménynek.

Sok esetben a keresetlevél benyújtásával egyidejűleg előterjesztésre kerül az ideiglenes intézkedés iránti kérelem. Több alkalommal valamennyi kereseti kérelem kapcsán, így a szülői felügyelet, a gyermektartásdíj, házastársi tartásdíj, kizárólagos lakáshasználat tekintetében is.

A kérelmező több esetben ugyan még egy ingatlanban, de különváltan él a kérelmezettel, vagy külön ingatlanban élnek, de a per tartalmára kiterjedő időszakra szeretné azonnali intézkedéssel kérelmeit „biztosítani” a bírósággal.

Önmagában a fél tényelődása nem alkalmas az általa előadottak valószínűsítésére.⁵

Felmerül a kérdés az azonnali intézkedés szükségességét illetően akkor is, hogyha a kérelmező külön háztartásban neveli a gyermeket, vajon milyen a gyermek érdekében felmerülő azonnali intézkedést igénylő körülmény áll fenn a szülői felügyeleti jog ideiglenes intézkedéssel történő szabályozásának.

Gyakran a kérelem indokaként azt jelölik meg, hogy az ellenérdekű fél bántalmazta az együttélés során a felet, vagy a gyermeket, illetve hogy egyedül szeretnék dönteni a gyermekkel kapcsolatos valamennyi kérdésben.

Többször azonban kérelmük valószínűsítésére orvosi dokumentációt (a bántalmazásra, annak

---

⁵ Komplex Jogtár, Pp. Nagy Kommentár 156.S-ához fűzött magyarázat.

időpontjára nézve) nem bocsátanak a bíróság rendelkezésére és nem tulajdonítanak jelentőséget annak sem, hogy egy korábbi, főleg évekkal ezelőtti egyszeri bántalmazás nem alapozza meg az azonnali intézkedéssel történő döntést, hiszen ezen jogintézmény célja a sürgős szükség esetén történő azonnali jogorvoslás.

Azt is figyelmen kívül hagyják, hogyha az ellenérdekű fél már nem él a kérelmezővel és a kiskorúval egy ingatlanban, akkor a veszélyhelyzet már nem áll fenn, így ezen az alapon szintén nincs helye a kérelem szerinti döntésnek.

Az a hivatkozás pedig, hogy a gyermek sorsáról egyedül szeretnének dönteni (főként az iskola kiválasztása kerül megjelölésre) azért nem helytálló, mert a szülői felügyelet egyik fél általi gyakorlása esetén is fennáll a gyermek sorsát érintő lényeges kérdések tekintetében a közös szülői felügyeleti jog, melybe beletartozik az iskola megválasztása is.⁶

A gyermektartásdíj körében előterjesztett kérelmek a keresetlevél benyújtásával egyidejűleg szintén gyakran csak a kérelmező előadásán alapulnak, sem a kérelmező, sem az ellenérdekű fél jövedelmi, vagyoni viszonyaira még utalást sem tartalmaznak és a gyermek tényleges kiadásai sem kerülnek rögzítésre.

A kérelmek általában csak azt tartalmazzák, hogy a kereseti kérelemben foglalt összegű gyermektartásdíj megfizetésére kérik kötelezni a másik felet, mivel az ellenérdekű fél önként nem fizet tartásdíjat.

Megfigyelhető az is, hogy az a fél, aki a saját háztartásában neveli a gyermeket, a szülői felügyelet, gyermektartásdíj, lakáshasználat kérdésében azonnali döntést kér, de a kapcsolattartás tekintetében nem nyújt be kérelmet, mivel ennek szabályozását nem tartja szükségesnek még akkor sem, ha e körben a kérelme szerint is vita van a felek között.

A kizárólagos lakáshasználat körében előterjesztett kérelmek kapcsán főleg a szubjektív

---

⁶ 2013.évi.V.törvény Ptk.4:175.§ (1), (2)kezdés

oszthatatlanságra hivatkoznak (ellenérdekű fél magatartására - bántalmazására - visszavezethető ok miatt szükséges az azonnali intézkedés), azonban a kérelem benyújtásával egyidejűleg amennyiben azt a keresetlevél benyújtásakor terjesztik elő, gyakran nincs tényelőadás sem az ingatlan tulajdoni helyzetét illetően, nincs csatolva tulajdoni lap.

A bíróság ugyanis csak a felek közös, vagy bármelyikük kizárólagos tulajdonában vagy haszonélvezetében álló ingatlan tekintetében hozhat döntést.

A gyermektartásdíj, házastársi tartásdíj körében gyakori hiba, hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben is a keresetlevél beadásától visszafelé számított hat hónaptól kérik a tartásdíj összegének megállapítását, holott erre jogszabályi lehetőség nincs, mivel az ideiglenes intézkedésről szóló végzés csak a jövőre nézve tartalmazhat rendelkezést.⁷

A mai napig problémát jelent az, hogy míg a régi Csjt.69/C. § (1) bekezdése szerint a gyermektartásdíj összegét a kötelezett jövedelmének 15-25%-ban kell megállapítani, (3) bekezdés szerint a tartásdíjat százalékos arányban, vagy határozott összegben, vagy határozott összegben és bizonyos jövedelmek százalékában kellett megállapítani, a jelenlegi Ptk.4:218.§ (4) bekezdése úgy fogalmaz, hogy a gyermektartásdíj összegét az átlagos jövedelem 15-25%-ában kell meghatározni, ugyanakkor a Ptk.4:207.§ értelmében a gyermektartásdíj összegét határozott összegben kell megállapítani, ennek ellenére a kereseti és ideiglenes intézkedés iránti kérelmek kapcsán is előfordul, hogy csak százalékos arány kerül megjelölésre.

A korábbi Csjt. alkalmazásakor is ideiglenes intézkedéssel határozott összegben került megállapításra a gyermektartásdíj összege. A jelenleg hatályos Ptk. szerint erre pedig már csak így is kerülhet sor, mind ideiglenes intézkedéssel, mind ítélettel.

---

⁷ Komplex Jogtár, Pp. Nagy Kommentár 287.§-ához fűzött magyarázat

IV. Soronkívüliség, felek meghallgatása, írásbeli nyilatkozat beszerzése és ezek mellőzése, bizonyítás lefolytatása.

A Pp.156.§ (3) bekezdése alapján: „(3) Az ideiglenes intézkedés tárgyában a bíróság soron kívül határoz.”

A Pp.156.§ (4) bekezdése alapján: „(4) A bíróság döntése előtt a feleket személyesen meghallgatja, illetve lehetővé teszi, hogy a kérelemre írásban nyilatkozzanak. A felek meghallgatása csak rendkívül sürgős szükség esetében, valamint akkor mellőzhető, ha a fél a meghallgatásra kitűzött határnapot, illetve határidőt elmulasztja.”

A Pp.156.§ (5) bekezdése alapján: „(5) Az ideiglenes intézkedésre vonatkozó döntéssel kapcsolatban bizonyítás lefolytatásának csak akkor van helye, ha a kérelem e nélkül érdemben nem bírálható el.”

E körben különbséget kell tenni a kereseti kérelemmel egyidejűleg előterjesztett ideiglenes intézkedés iránti kérelem és a per későbbi szakaszában előterjesztett kérelem között.

A kereseti kérelemmel egyidejűleg előterjesztett ideiglenes intézkedés iránti kérelem esetén gyakran a fenti III. pontban megjelölt hiányosságok észlelhetők.

A bíróságnak soron kívül kell a kérelem felől dönteni, ez azonban nem jelenti azt, hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelem körében ne kerülhetne sor hiánypótlási felhívásra a tények valószínűsítése, a gyermek érdekében felmerülő azonnali intézkedés szükségességének ténybeli indoka, jövedelmi, vagyoni viszonyok, gyermekek kiadásai, tulajdoni lap csatolása körében.

Főszabályként a feleket meg kell hallgatni a kérelem elbírálása előtt, illetve az ellenérdekű felet írásban is lehet nyilatkoztatni a kérelem tárgyában.

Felmerül a kérdés, hogy milyen mértékű bizonyítást kell lefolytatni a bíróságnak és kell-e egyáltalán, ha a Pp.156.§ (5) bekezdése szerint erre csak akkor kerülhet sor, ha a kérelem e nélkül érdemben nem bírálható el.

Az elsőfokú bírák dilemmája gyakran abban fogalmazódik meg, hogy a jogi képviselővel eljáró kérelmező tisztában van azzal, hogy a Pp.156.§ (1) bekezdése, milyen tartalmi követelményeket ír elő, ezek azonban a kérelemben és mellékleteiben nem találhatók, elutasítható-e hiánypótlási felhívás és az ellenérdekű fél nyilatkozata nélkül a kérelem, vagy jogi képviselő nélküli fél esetén hiánypótlás, jogi képviselővel vagy anélkül eljáró fél esetén a felek meghallgatása, az ellenérdekű fél írásbeli nyilatkozatának bevárása nélkülözhetetlen a döntéshez és milyen mértékű bizonyítási eljárás lefolytatásának van helye.

Főszabály szerint a kérelem esetén az ellenérdekű fél írásbeli nyilatkozatát be kell szerezni és az ügyteher figyelembevételével soron kívül tárgyalási napot kell kitűzni, ahol a feleket meg kell hallgatni és eddig az időpontig a beszerezhető bizonyítékok előterjesztésére fel kell hívni a feleket (például jövedelemigazolás, gyermekek kiadásai), illetőleg hivatalból is lehetőség van a családjogi perekben a bizonyítás lefolytatására, így az első érdemi tárgyalásig a környezettanulmány beszerzése is indokolt lehet.

Vannak azonban olyan esetek, amikor olyan sürgős szükség áll fenn, hogy az ellenérdekű fél írásbeli nyilatkozata után, még a felek személyes meghallgatása előtt vagy az ellenérdekű fél írásbeli nyilatkozatát is mellőzve szükséges az ideiglenes intézkedés meghozatala. Ez azonban mindig az eset összes, addig feltárt körülményei alapján az ügyben eljáró bírónak megítélésére bízandó.

Más a helyzet akkor, amikor a peres eljárás folyamatban léte alatt nyújtják be az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet, hiszen ekkor már esetleg a felek, tanúk meghallgatására sor került, más bizonyítékok is rendelkezésre állnak.

Ilyen esetben is lehetőséget kell biztosítani főszabályként az ellenérdekű félnek az írásbeli nyilatkozat megtételére, vagy tárgyaláson szóbeli meghallgatásának fogatosítására, de a sürgős szükség esete ezt is felülírhatja.

Mint például abban a peres eljárásban, ahol a bíróság ideiglenes intézkedéssel korábban a kiskorú gyermek és az apa közötti kapcsolattartást a Családsegítő Szolgálaton keresztül felügyelt módon szabályozta (június hónapban), a kapcsolatügyelet tájékoztatása szerint hat hónapig vehető igénybe

a szolgáltatás, ennek ellenére a felekkel olyan megállapodást kötöttek, hogy október végéig veszik igénybe ezt a szolgáltatást, amiről a bíróságnak nem volt tudomása.

Október végét követően az apa az anya elhárító magatartása miatt (melyet sms-el valószínűsített, rendőri jelentéssel igazolt) a gyermekkel a kapcsolatot nem tarthatta, az apa a karácsonyi szünet tekintetében kérte a kapcsolattartás ideiglenes intézkedéssel történő szabályozását (december hónapban), csatolva a Családsegítő Szolgálat előtt megkötött megállapodást, illetve azon igazolást, hogy a kapcsolattartások a kapcsolatügyeleten probléma nélkül megvalósultak.

Az idő rövidege (karácsonyig) és a gyermek különös méltánylást érdemlő azon érdeke, mely szerint a különélő szülőjével jogosult a kapcsolatot tartani, mely magában foglalja a személyes találkozást, olyan azonnali intézkedést igénylő, sürgős szükség esetét vetette fel, ami miatt a bíróság az anya írásbeli nyilatkozatának bevétele nélkül határozott.

V. Az ideiglenes intézkedésről szóló végzés rendelkező részének tartalma.

Amennyiben a bíróság a kérelemnek helyt ad, a szülői felügyelet gyakorlása körében a rendelkező részben pontosan rögzíteni kell a kiskorú gyermek nevét, azt, hogy a gyermek hol, mikor született és hogy a bíróság melyik szülőt jogosította fel a szülői felügyeleti jog gyakorlására, vagy melyik szülő lakóhelyét jelölte ki tartózkodási helyként és az jelenleg pontosan hol található.

A gyermektartásdíj körében pontosan rögzíteni kell, hogy melyik peres félnek, mikor, hol született, milyen utónevű gyermeke után, mely időponttól kezdődően (jövőre nézve) a hónap hányadik napjáig milyen határozott összegű gyermektartásdíjat kell fizetni, milyen módon (a másik fél kezeihez, postai úton, banki átutalással - ez esetben a bankszámlaszám megjelölésével).

Kapcsolattartás esetén mind a folyamatos, mind az időszakos kapcsolattartások pontos időpontját, időtartamát (melyik nap, hány órájától, melyik nap hány órájáig terjedő időtartamban, szünetek esetén beazonosítható módon megjelölt időtartam), az akadályoztatásra vonatkozó értesítési kötelezettséget, az elmaradt kapcsolattartások pótlására vonatkozó pontos rendelkezést.

Rögzíteni kell a részben helyt adó rendelkezésnél azt is, hogy az ezt meghaladó kérelem elutasításra

került, illetve az előzetes végrehajthatóságot is (bár ennek elmaradása nem jelenti azt, hogy a törvény erejénél fogva - Pp.156.§ (8) bekezdés - ne lenne előzetesen végrehajtható).

Tartalmaznia kell a fellebbezési jogosultságra vonatkozó rendelkezést.

VI. Az ideiglenes intézkedésről szóló végzés indokolása

A végzés indokolásának tartalmaznia kell a felperes kereseti kérelmét, ideiglenes intézkedés iránti kérelmét és az annak alapjául előadottakat, az ellenérdekű fél nyilatkozatát, a rendelkezésre álló adatok alapján a bíróság döntését megalapozó tényeket (mi alapján állapította meg a bíróság, hogy a törvényi feltételek fennállnak, milyen jogi indokok alapján döntött a kérelemnek történő teljes vagy részleges helytadásról, illetve milyen tények alapján jutott arra a következtetésre, hogy a kérelemben foglaltak nem helytállóak)

Tartalmazni kell a végzésnek a jogszabályi hivatkozásokat mind az ideiglenes intézkedés, előzetes végrehajthatóság, a Ptk. és a 149/1997.Korm. Rendeletben foglaltakat és a fellebbezési jogosultságra való törvényi hivatkozást.

VII. Előzetes végrehajthatóság, a végzés hatálya, a végzés elleni fellebbezés.

A Pp.156.§ (8) bekezdése alapján. „(8) A végzés előzetesen végrehajtható (231-232. §). A végzés mindaddig hatályban marad, amíg azt a bíróság a felek bármelyikének kérelmére - a másik fél meghallgatása (113. §) után - hozott végzésével vagy ítéletében hatályon kívül nem helyezi. Ha az elsőfokú bíróság az ideiglenes intézkedésről szóló határozatát ítéletében (permegszüntető végzésében) nem helyezte hatályon kívül, az elsőfokú ítélet (permegszüntető végzés) jogerőre emelkedésével az ideiglenes intézkedés a hatályát veszti.”

Az ideiglenes intézkedésről szóló végzés a törvény erejénél fogva előzetesen végrehajtható.

Bár felmerült már jogértelmezési kérdésként, hogy a 156.§ (8) bekezdésének első mondatát követően zárójelben lévő (231-232.§) paragrafusoknak van-e jelentősége, azaz csak azokban a kérdésekben lehet előzetesen végrehajthatónak nyilvánítani az ideiglenes intézkedésről szóló

végzést, amennyiben a Pp.231-232.§-aiban foglalt kérelmek felől dönt a bíróság ideiglenes intézkedéssel, vagy bármilyen kérdéskörben a törvény erejénél fogva előzetesen végrehajtható a bíróság végzése.

A Családjogi ügyekre szűkítve a kérdéskört a Pp.231.§ a.) pontja alapján a tartásdíjban marasztaló ítéleti rendelkezés előzetesen végrehajtható, ami vonatkozhat a lejárt és a jövőben lejáró tartásdíjakra és a hátraléokra is.

Mivel az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet csak abban a körben lehet előterjeszteni, amire a kereseti kérelem is kiterjed, ez azt az értelmezést vonná maga után, hogy ideiglenes intézkedéssel is csak a gyermektartásdíjra vonatkozó ideiglenes intézkedésről szóló végzés lehetne előzetesen végrehajtható, mivel az ítéleti rendelkezések a szülői felügyelet, kapcsolattartás kérdésében nem előzetesen végrehajthatók.

Ezt erősíti meg a régi Csjt. kommentár (HVG Orac Lap és Könyvkiadó Kft 1997. kiadásának II. kötet 538-539 oldala, a Csjt.72/A,.§ (4) bekezdéséhez fűzött magyarázata, mely szerint „a Pp-nek sem az előzetes végrehajthatóságról rendelkező 231-232.§-ai, sem a házassági perek szabályait tartalmazó XV. fejezete, illetve a szülői felügyelet megszüntetésével kapcsolatos XVII.fejezete nem tartalmaz olyan rendelkezést, amelynek alapján a gyermek átadása, illetve elhelyezése tárgyában hozott bármilyen határozat előzetes végrehajthatóságának kimondására lehetőség lenne. A törvény felsorolja azokat az eseteket, amelyekben a bíróság határozatát fellebbezésre tekintet nélkül előzetesen végrehajthatónak kell nyilvánítani és mivel ez a felsorolás kimerítő, a jogszabály kiterjesztő értelmezésének nincs helye.⁸

Ugyanakkor a régi Csjt. kommentár HVG Orac Lap és Könyvkiadó Kft 2007-es kiadásának II. kötete 680. oldalához fűzött magyarázata már csak arra tartalmaz rendelkezést, hogy az ideiglenes intézkedésről szóló végzés előzetesen végrehajtható.

Az első értelmezésnek mond ellent az az álláspont, hogy az ideiglenes intézkedés célja éppen az,

---

⁸ BDT 2004. 951.

hogy azonnali intézkedést igénylő esetben soron kívül történjen meg az intézkedés a bíróság részéről és ha és amennyiben az ideiglenes intézkedésről szóló végzés nem lenne előzetesen végrehajtható a törvény erejénél fogva, akkor épp a jogalkotó által elérni kívánt cél hiúsulna meg, ha meg kellene várni annak jogerőre emelkedését.

Ugyanis a végzéssel szemben a kézhezvételétől számított 15 napon belül van helye fellebbezésnek, a végzések elleni fellebbezés folytán a Pp.257.§ (1) bekezdése értelmében a fellebbezést meg kell küldeni az ellenérdekű félnek, aki a végzés kézhezvételétől számított 8 nap alatt terjesztheti elő észrevételeit és csak ezt követően kerülhet sor az iratok másodfokú bírósághoz történő felterjesztésére, így előzetes végrehajthatóság nélkül akár több hónap is eltelhet a döntés meghozatala és annak jogerőre emelkedése között.

A kialakult bírói gyakorlat alapján a családjogi perekben bármilyen tárgyban született ideiglenes intézkedésről szólós végzést a bíróság előzetesen végrehajthatóvá nyilvánítja.

Amennyiben a bíróság végzése nem tartalmaz az előzetes végrehajthatóságra rendelkezést, az a törvény erejénél fogva előzetesen végrehajtható, de lehetőség van a végzés kiegészítését is kérni (Pp.225.§ (1) bekezdés, Pp.226.§).

Az ideiglenes intézkedésről szóló végzésben megállapított teljesítési határidő a végzés írásbeli közlését követő napon kezdődik.⁹

Például gyermek 5 napon belüli átadása, ingatlan birtokba bocsátása 15 napon belül.

Mivel az ideiglenes intézkedésről szóló végzés a döntés meghozatalakor valószínűsített tényeken alapul, a per során lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként felmerülhetnek olyan tények, bizonyítékok, amik alapján a korábbi döntés hatályon kívül helyezése indokolt lehet, így az eljárás folyamatban léte alatt új kérelem előterjesztésének is van helye, illetve a bíróság a korábbi végzésétől eltérően hivatalból is határozhat.

---

⁹ Komplex Jogtár, Pp. Nagy Kommentár 156.§-ához fűzött magyarázata

Amikor a bíróság ítéletet hoz, vizsgálja, hogy a határozat jogerőre emelkedéséig indokolt-e az ideiglenes intézkedésről szóló végzés fenntartása. Amennyiben nem, a végzés hatályon kívül helyezéséről hivatalból dönt, amennyiben az ítéletében nem rögzíti a bíróság, akkor az ítélet jogerőre emelkedésével az ideiglenes intézkedésről szóló végzés a jogszabály erejénél fogva hatályát veszti.

Ez utóbbi esetben az ítélet jogerőre emelkedéséig az ideiglenes intézkedésről szóló végzés van hatályban, ezt követően pedig az ítéleti rendelkezés, amennyiben azonban például a kapcsolattartásra vonatkozó ideiglenes intézkedésről szóló végzés tartalma eltér az ítéleti döntés tartalmától, a felek részéről felmerül a probléma, hogy ha és amennyiben a korábbi végzéstől eltérő tartalmú ítéleti rendelkezés született, az ítélet kihirdetését követően miért kell még a korábbi végzésben foglaltakat alkalmazni.

Itt szintén annak dilemmájára kell visszatérni, hogy az ideiglenes intézkedésről szóló végzés például a kapcsolattartás tekintetében is előzetesen végrehajtható, ugyanakkor ezen ítéleti rendelkezés előzetesen végrehajthatóvá nyilvánításának nincs jogszabályi alapja.

Amennyiben azonban a bíróság az ítéletében hatályon kívül helyezi a korábbi ideiglenes intézkedésről szóló végzést a Pp. Kommentár szerint ezen ítéleti rendelkezése is előzetesen végrehajtható, azaz az ítélet kézbesítését követő naptól hatályát veszti a korábbi végzés, ugyanakkor az ítélet kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezésének előzetes végrehajthatóság hiányában az ítélet kézbesítésének időpontjától az ítélet jogerőre emelkedésének napjáig terjedő időre nézve a korábbi végzés nem alkalmazható, így ezen köztes időtartamban egy „ex lex” állapot alakul ki, ami szintén számos probléma forrása lehet.

A leginkább elfogadható és értelmezhető megoldás az lenne, ha a bíróság az ítéletében úgy rendelkezne, hogy a korábbi ideiglenes intézkedésről szóló végzés az ítélet jogerőre emelkedésével kerül hatályon kívül helyezésre.

Az ideiglenes intézkedés hatályát nem érinti a per szünetelés folytán történő megszűnése, az eljárás félbeszakadása és a per tárgyalásának felfüggesztése sem.

Az ideiglenes intézkedésről szóló végzés nem jelent ítélt dolgot sem (res iudicata), ha a per ítélethozatal nélkül fejeződött be, az ideiglenes intézkedés tartama alatt is lehet új pert indítani.¹⁰

Mind az ideiglenes intézkedés iránti kérelmet teljesen elutasító, mind az ideiglenes intézkedés iránti kérelemnek teljes mértékben, vagy részben helyt adó végzéssel szemben fellebbezésnek van helye.

Ugyancsak fennáll a fellebbezési jogosultság a korábbi ideiglenes intézkedésről szóló végzés hatályon kívül helyezésére irányuló kérelmet elutasító végzéssel szemben is, mivel a bíróságnak érdemben kell vizsgálni a korábbi intézkedések fenntartásának szükségességét, megalapozottságát.¹¹

Az ideiglenes intézkedésről szóló végzés ellen azonban felülvizsgálati kérelemnek nincs helye, mivel a Pp. 270.§ (1) és (2) bekezdésben foglalt felsorolásban nem szerepel és nem tekinthető az ügy érdemében hozott jogerős végzésnek.¹²

IX. Ideiglenes intézkedés meghozatalának akadályai

A gyermek feletti szülői felügyeleti jog szabályozása amennyiben azonnali intézkedést igénylő eset áll fenn soron kívüli döntés a bíróság részéről, azonban jogszabályi akadály ezen döntés meghozatalának ha a Gyermek Jogellenes Külföldre Vitelének Polgári Jogi Vonatkozásáról szóló egyezmény alapján a gyermek visszavitele érdekében eljárás van folyamatban.

Ezen nemperes eljárás célja annak soron kívüli megállapítása, hogy a szülő jogellenesen hozta-e Magyarországra területére vagy vitte ki Magyarországról a gyermeket.

Mindaddig, amíg ezen eljárás folyamatban van, a bíróság nem dönthet ideiglenes intézkedéssel arról, hogy azt a szülőt jogosítja fel a szülői felügyeleti jog gyakorlására, aki a gyermeket

---

¹⁰ Komplex Jogtár, Pp. Nagy Kommentár 156.§-ához fűzött magyarázata.

¹¹ EBH 2006.1517

¹² BH 1997. 342.

Magyarország területére hozta, amíg nem születik döntés arról, hogy a fenti nemperes eljárásban megállapítsák, hogy a szülő cselekménye nem minősül jogellenesnek.¹³

A perbeli esetben a peres felek utolsó közösen használt ingatlana Spanyolországban volt. A peres felek megállapodása alapján az anya a nyári szünetre Magyarországra hozta a gyermekeket nyaralni, azonban a nyaralást követően nem vitte vissza Spanyolországba a gyermekeket.

Mindezek alapján az apa a gyermek jogellenes elvitele iránt nemperes eljárást kezdeményezett, ugyanakkor a házasság felbontása iránti peres eljárásban mind az anya, mind az apa ideiglenes intézkedés iránti kérelmet terjesztett elő a gyermekek elhelyezése iránt.

Tekintettel arra, hogy a gyermekek jogellenes elvitele iránti nemperes eljárás már megindult, így a házassági perben a bíróság nem volt abban a helyzetben, hogy az ideiglenes intézkedések iránti kérelem tárgyában érdemben döntsön, így a kérelmek elutasításának volt helye.

X. Összegzés

A családjogi perekben számos esetben kerül sor ideiglenes intézkedés iránti kérelem előterjesztésére, melyet a bíróságnak mindig a kiskorú gyermekek érdekeit szem előtt tartva kell soron kívül elbírálni.

---

¹³ BH 1991.273.